

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 12: LO PEDRÓ (COLL D'ARES) **SANT ESTEVE DE LA SARGA – CASTELLNOU DE MONTSEC** **LA TORRE D'AMARGÓS – LA CLUA**

13 de maig de 2018

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	6 h
Les Avellanes. Esmorzar a l'hostal Cal Jordi. Sortida cap a Fontdepou.	8 h 8 h 30 min
Coll d'Ares. Inici de l'etapa.	9 h 15 min
Sant Esteve de la Sarga. Reagrupament.	10 h 45 min 10 h 55 min
Castellnou de Montsec. Reagrupament.	11 h 50 min 12 h
La Torre d'Amargós. Reagrupament.	12 h 35 min 12 h 45 min
La Clua. Reagrupament.	13 h 30 min 13 h 40 min
Cruïlla. Final d'etapa. Sortida cap a Pont de Montanyana.	14 h 20 min 14 h 30 min
Pont de Montanyana. Dinar. Sortida cap a Vilanova.	15 h 17 h
Vilanova i la Geltrú.	19 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'hostal Cal Jordi de les Avellanes. Després d'esmorzar l'autocar ens portarà fins al coll d'Ares on començarem l'etapa. Un cop acabada l'etapa l'autocar ens portarà a Pont de Montanyana on dinarem.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (**Penseu que aneu en grup**).
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** el telèfon **687043976 (Agustí Poch)**.
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Agustí Poch (687043976)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 12: LO PEDRÓ (COLL D'ARES) **SANT ESTEVE DE LA SARGA – CASTELLNOU DE MONTSEC** **LA TORRE D'AMARGÓS – LA CLUA**

13 de maig de 2018

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Des del coll d'Ares farem una llarga baixada fins arribar a Sant Esteve de la Sarga i tot seguit remuntarem vers Castellnou de Montsec. A partir d'aquest poble seguirem baixant tot passant per la Torre d'Amargós i la Clua fins arribar gairebé a la riba de la Noguera Ribagorçana.

Tot i que el recorregut és majoritàriament de baixada (1230 m ↓ 225 m ↑) no és una etapa fàcil pel tipus de terreny molt accidentat (la velocitat mitjana global és previst que sigui de només 3,5 km/h). De totes maneres, les esplèndides panoràmiques del Pirineu que ofereix i els pobles i indrets pels quals es passa compensen amb escreix aquestes dificultats.

A partir de Sant Esteve de la Clua el recorregut del GR-3 coincideix amb el de la variant 4 del GR-1 (el GR-1-4). Cal advertir que en alguns punts les marques blanques i vermelles estan una mica amagades per la qual cosa es recomana, més que mai, que anem ben agrupats.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa d'avui al pla del Pedró, al capdamunt de la pista que puja d'Àger, uns metres abans del punt on es bifurca per anar cap a Sant Alís (seguint la direcció que portava) i a l'observatori del Parc Astronòmic del Montsec i Alsamora (esquerra). En aquest punt hi ha un pal indicador que ens diu que Sant Esteve de la Sarga, el primer poble que trobarem, és a dues hores i quart de camí (1533 m).

Tal com indica el pal hem d'anar cap a l'esquerra tot baixant lleugerament; passem pel costat d'un pal petit; el sòl és herbós. A la dreta del sender queda una gran roca; més enllà el sòl esdevé pedregós. Planegem per la capçalera del serrat de la Corona. A l'esquerra, una mica més elevat, podem

veure-hi l'observatori amb la seva cúpula (1495 m).

0:06 0:06 0,460

Passem pel costat d'un pal petit de senyalització, travessem una esplanada i desemboquem a la pista asfaltada que ve de lo Pedró; l'hem de seguir cap a l'esquerra pujant lleugerament (1494 m).

0:01 0:07 0,510

Passem pel costat d'un pal indicador i uns metres més endavant veiem que hi ha una cruïlla amb un altre pal indicador (1496 m); la branca de l'esquerra va cap a l'observatori i la que segueix en la direcció que portàvem baixa cap a Sant Esteve de la Sarga i Alsamora.

Atenció: En aquest punt, abans d'arribar al segon pal, hem de deixar la pista i baixar cap a la dreta per un senderol una mica desdibuixat.

Nota: El dia de la preparació, aquest senderol estava senyalitzat amb unes cintes que avui possiblement ja no hi seran (no haurien de ser-hi).

0:04 0:11 0,725

Enllacem amb una pista molt malmesa; la seguim cap a la dreta (1460 m). Continuem baixant; davant nostre tenim una magnífica panoràmica.

0:07 0:18 1,150

Fem un marcat revolt cap a la dreta (1382 m).

0:03 0:21 1,315

Ara fem un revolt cap a l'esquerra (1357 m); una mica més endavant el camí bifurca; nosaltres hem d'anar cap a la dreta.

0:03 0:24 1,480

Passem pel costat d'un pal petit de senyalització i d'un monòlit fet de pedres i travessem la pista asfaltada que baixa del coll (1326 m); hem de continuar per l'altra banda de la pista.

Compte perquè per ací el senderol, que va cap a l'esquerra, està una mica desdibuixat.

0:03 0:27 1,635

Enllacem amb un sender més marcat que hem de seguir cap a l'esquerra (1300 m); poc més endavant fem un gir cap a la dreta.

0:05 0:32 1,955

Passem pel costat d'uns abeuradors (1255 m).

0:02 0:34 2,065

Desemboquem a la pista que baixa del coll d'Ares; a l'esquerra hi ha un pal indicador (1249 m). Hem de seguir aquesta pista cap a la dreta; a l'esquerra deixem un pal petit de senyalització.

0:04 0:38 2,275

En trobar un pal indicador a l'esquerra de la pista asfaltada l'hem d'abandonar i seguir pel corriol que s'endinsa al bosc (1252 m). Més endavant passem per entremig d'unes roques. A la dreta hi tenim el coll de la Pua.

0:03 0:41 2,455

Passem pel costat d'un pal petit de senyalització i ens situem al vessant dret del barranc de la Puja (1230 m). Anem baixant amb el sol ple de fullaraca.

0:05 0:46 2,780

El senderol fa una marcada ziga-zaga esquerra-dreta (1186 m); seguim baixant.

0:05 0:51 3,085

Fem un gir cap a l'esquerra i tot seguit un cap a la dreta (1123 m); tot seguit hem de vorejar un pi trencat. El senderol s'eixampla; passem per una zona de pins.

0:08 0:59 3,625

El camí fa un ampli gir cap a la dreta i transita per entremig d'un bruguerar (1038 m).

0:03 1:02 3,815

A l'esquerra del camí queda un monòlit fet de pedres (1013 m). Seguim baixant, ara amb un sòl molt pedregós. Davant, a un nivell inferior, ja veiem el poble de Sant Esteve de la Sarga.

0:06 1:08 4,135

Atenció. En trobar un pal petit de senyalització hem d'anar cap a l'esquerra (953 m); més endavant el sender gira cap a la dreta.

0:02 1:10 4,260

Passem pel costat d'un grup d'alzines i enllacem amb un camí no massa marcat que seguim cap a la dreta (940 m); a la dreta hi ha un tancat.

Anem seguint el marge del tancat i quan aquest s'acaba hem d'anar cap a l'esquerra; poc després anem cap a la dreta pel costat d'un altre tancat.

0:07 1:17 4,610

Ens trobem amb un gran arbre caigut al mig del senderol (885 m). Un cop superat aquest obstacle, una mica més endavant, veiem les restes d'un corral a la dreta; **atenció**, en aquest punt hem d'anar cap a l'esquerra, en direcció a un pal indicador.

0:03 1:20 4,675

En arribar al pal s'ha d'anar cap a la dreta tot baixant en direcció al llit del barranc de Sant Esteve de la Sarga (875 m).

Abans d'arribar al llit del barranc, el senderol gira cap a la dreta en direcció a una masia que veiem aigües avall.

Passem a frec d'uns grans pollancre, a l'esquerra, i d'una bassa i una font a la dreta.

0:04 1:24 4,805

Arribem al camí d'accés a la masia; ací hem de creuar el llit del barranc (a gual o passant per uns taulells) i pujar per l'altra banda pel costat d'una petita construcció (860 m).

Pugem en direcció a l'església de Sant Esteve de la Sarga.

0:04	1:28	5,030
------	------	-------

Arribem a l'entrada del recinte format pel cementiri i l'església de Sant Esteve de la Sarga (878 m). Seguim pujant en direcció al centre del poble.

Voregem una petita plaça i seguim endavant pel carrer de la Porteta.

0:03	1:31	5,160	Reagrupament
------	------	-------	---------------------

Desemboquem a la carretera que ve de Guàrdia de Tremp i va cap a Alsamora i Pont de Montanyana (897 m); ací hi ha un pal indicador i uns plafons informatius.

En aquest punt enllacem amb el GR-1-4, que ve de l'Hostal Roig i va cap a Mont-rebei; a partir d'ací el GR-3 i el GR-1-4 van plegats fins al final de l'etapa d'avui.

Nota. Les traces d'aquests senders que estan a la pàgina web de la FEEC coincideixen entre elles però no es corresponen al recorregut senyalitzat sobre el terreny. Nosaltres, en sortir del poble, de moment seguirem la traça FEEC que segueix per la carretera, tot i que les marques van per un altre banda, però una mica més endavant, quan retrobem les marques, ja les seguirem fins al final.

Així doncs, hem de seguir la carretera cap a l'esquerra; pugem lleugerament.

0:05	1:36	5,525
------	------	-------

Arribem en una bifurcació (917 m); la branca de l'esquerra va cap a Alsamora i el congost de Mont-rebei. Nosaltres hem de seguir per la de la dreta que puja vers Castellnou de Montsec i la Torre d'Amargós.

0:07	1:43	6,030
------	------	-------

Deixem un camí que baixa cap a la dreta (947 m); seguim pujant.

0:03	1:46	6,230
------	------	-------

Per l'esquerra se'ns uneix un camí desdibuixat on s'hi veuen ruscs abandonats (957 m).

0:03 1:49 6,460

Atenció. Hem de deixar la carretera i agafar un senderol que puja fort cap a l'esquerra (970 m). Després d'un curt tram amb fort pendent el senderol gira cap a la dreta situant-se paral·lel a la carretera i segueix pujant ara amb pendent moderat.

0:05 1:54 6,675

Passem a frec d'un marge i desemboquem en un caminet transversal (990 m); hem de seguir-lo cap a l'esquerra. **Nota:** Si el caminet està molt embrossat el podem travessar i anar a sortir a la carretera que seguirem cap a l'esquerra.

0:01 1:55 6,735

Desemboquem a la carretera (995 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador. Hem de seguir la carretera cap a l'esquerra; immediatament deixem un camí a l'esquerra i més endavant un pal petit de senyalització a la mateixa banda.

0:05 2:00 7,110

Atenció. Poc després de deixar un pal petit de senyalització a la dreta, hem de deixar la carretera que comença a baixar i per anar per un camí que surt cap a la dreta (1007 m); a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització.

Passem pel costat d'un marge que ens queda a l'esquerra; per aquesta banda tenim una gran panoràmica. Una mica més endavant voregem uns grans blocs de pedra deixant-los a la dreta.

0:04 2:04 7,365

A l'esquerra, una mica separades del camí, hi ha unes ruïnes (1013 m). Poc després, davant nostre, ja veiem el poble de Castellnou de Montsec.

0:04 2:08 7,560

Atenció. Una mica abans d'arribar a un pal de conducció elèctrica (amb un senyal de pas barrat) hem d'anar cap a la dreta per tal d'enllaçar amb un camí paral·lel i seguir-lo en la direcció que portàvem (abans no es pot agafar aquest camí perquè està molt embrossat) (1009 m).

0:06 2:14 7,945

Desemboquem a la carretera que va cap a Castellnou de Montsec (994 m); l'hem de seguir cap a la dreta. La carretera fa un revolt cap a l'esquerra deixant dos camins a la dreta. Pugem lleugerament.

0:06 2:20 8,325

Passem per davant de la masia del Castell que queda a l'esquerra (1010 m). A l'esquerra tenim una magnífica panoràmica del Montsec d'Alsamora amb el tall del congost de Mont-rebei.

0:03 2:23 8,525

Hem de deixar la carretera que segueix vers la Torre d'Amargós, la Clua i Pont de Montanyana i anar cap a la dreta per un trencall que puja en direcció al poble (1016 m).

0:01 2:24 8,610

Arribem en una trifurcació amb un pal indicador a la dreta (1019 m); hem de seguir per la branca de l'esquerra que puja vers el nucli del poble.

0:01 2:25 8,675 **Reagrupament**

A l'esquerra deixem un carrer que va cap a l'església de Sant Esteve i la plaça del Castell (1028 m). Nosaltres hem de seguir endavant vorejant l'edifici del castell; a l'esquerra hi ha un plafó explicatiu.

0:02 2:27 8.760

Arribem en una barana (1027 m); hem de baixar per la dreta de la barana per un senderol herbós i més endavant pedregós. Passem per entremig d'uns bonics marges.

0:03 2:30 8.890

Baixem per una graonada i desemboquem en un camí cimentat (1004 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra tot baixant. Uns metres més endavant passem una cadena i sortim a la carretera que baixa del poble.

Atenció. Un cop a la carretera hem de seguir-la vers la dreta i **immediatament** deixar-la per continuar per un senderol que surt cap a la dreta.

Poc després travessem una pista asfaltada i seguim per l'altra banda en direcció a unes edificacions que veiem davant.

Passem a frec de les edificacions deixant-les a l'esquerra i en arribar al final hem de baixar cap a la dreta.

En arribar en un rocallís hem de girar cap a la dreta i baixar per a anar a buscar un camí que segueix en la direcció que portàvem.

0:08 2:38 9,275

Fem un petit tram de forta baixada i desemboquem en una pista just davant d'un pal petit de senyalització (950 m); hem de seguir la pista cap a l'esquerra. La pista fa un revolt cap a la dreta.

Atenció. Un cop la pista ha fet el gir cap a la dreta el GR l'abandona per anar cap a la dreta vers unes singulars formacions rocoses i uns metres més endavant gira cap a l'esquerra per continuar per un camí que va paral·lel a la pista a un nivell inferior.

Tenint en compte que aquest camí paral·lel més endavant queda embrossat i s'ha de retornar a la pista nosaltres ja no la deixarem. Així doncs, tot i que veiem una marca a la dreta, fora de la pista, seguirem anant per ella.

0:02 2:40 9,405

La pista bifurca (939 m); hem de rebutjar la branca esquerra que baixa i seguir endavant mantenint la direcció que portàvem.

Uns metres més endavant torna a bifurcar; en aquest punt també hem de seguir la branca de la dreta (el camí que segueix el GR va per la nostra dreta a un nivell inferior).

0:07 2:47 9,860

Atenció. Una mica abans que la pista comenci a fer un marcat revolt cap a la dreta l'hem de deixar i anar cap a l'esquerra per un camí d'entrada a un camp. Just abans d'arribar al cap, a la dreta hi ha un gran arbre caigut que té la marca del GR.

El GR segueix per un senderol que va pel costat del camp, per la seva dreta, però que en el seu inici està obstaculitzat per l'arbre caigut. Així doncs, s'ha de superar com es pugui aquest obstacle i continuar pel senderol.

0:05 2:52 10,115

Passem pel costat d'un petit marge que ens queda a l'esquerra (893 m). Poc després el sender queda obstruït i hem de continuar pel cap de l'esquerra. Més endavant podem tornar al sender.

0:05 2:57 10,365

A l'esquerra del sender queda una bassa natural (862 m); seguim baixant.

0:02 2:59 10,455

Desemboquem a la carretera que ve de Castellnou de Montsec i va cap a la Torre d'Amargós; a l'enforcall hi ha un pal indicador (849 m). Hem de seguir la carretera en direcció al poble que ja tenim a tocar.

0:01 3:00 10,505 **Reagrupament**

Arribem a l'entrada de la Torre d'Amargós on hi ha un pal indicador i un plafó explicatiu (848 m). Les marques segueixen per la carretera però nosaltres seguirem endavant vers el nucli del poble.

Passem per davant d'un pedró amb fornícula dedicat a la Verge i del petit cementiri; darrera seu, elevada, hi veiem la petita església de la Immaculada Concepció.

En arribar enfront d'una casa hem d'anar cap a la dreta tot baixant; a la dreta hi ha un pal indicador. Més endavant el camí segueix baixant, ara per entremig de marges, però està molt embrossat; cal continuar pel camp de la dreta.

0:04 3:04 10,695

Desemboquem a la carretera (840 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra. A la dreta deixem dos camins.

0:03 3:07 10,885

Atenció. Quan la carretera fa un marcat revolt cap a l'esquerra l'hem de deixar i anar cap a la dreta per un camí una mica malmès; en aquest punt hi ha un pal petit de senyalització.

Uns metres més endavant deixem un camí també força malmès que baixa cap a l'esquerra.

El sender gira cap a l'esquerra i baixa vers un camí.

0:04 3:11 11,125

Travessem el camí (798 m) i continuem per l'altra banda, ara planejant.

Anem pel costat d'un marge força "rústic" i fem un marcat gir cap a l'esquerra. Passem per entremig de grans blocs de roca desplaçats per una esllavissada.

0:04 3:15 11,355

Travessem un escorrentiu d'aigües i seguim endavant ara planejant (770 m).

0:06 3:21 11,715

Passem pel costat d'una filada de pedres (741 m). Més endavant, a l'esquerra veiem unes ruïnes; nosaltres hem d'anar una mica cap a la dreta; baixem.

Arribem en una cruïlla; hem de seguir cap a l'esquerra; a l'esquerra, elevades veiem les ruïnes.

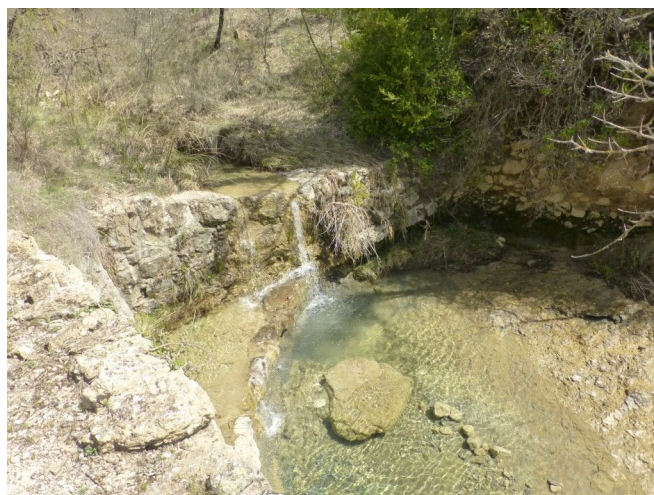
Baixem amb fort pendent vers el barranc de la Clua.

Enllacem amb un senderol transversal; el seguim cap a la dreta. Seguim baixant pel vessant dret del barranc.

0:09 3:30 12,140

Després de fer una ziga-zaga ens situem al costat del riuet que baixa pel barranc de la Clua (687 m); el seguim aigües avall.

Una mica més endavant passem pel costat d'un bonic salt d'aigua.

0:03 3:33 12,305

Girem cap a l'esquerra i travessem el riu a gual (676 m).

Anem a passar per entremig d'una bassa i un abeurador i una font. Seguim per un camí herbós en direcció al poblet de la Clua que ja veiem elevat davant nostre.

0:03 3:36 12,500

Travessem un escorrentiu d'aigües i seguim per l'altra banda per un rocallís (677 m). Pugem.

0:04 3:40 12,640

Desemboquem a la pista que ve de la Torre d'Amargós, enfront d'unes edificacions; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització (696 m). Hem d'anar cap a la dreta en direcció al poble.

Davant nostre veiem la part posterior de l'església romànica de Santa Maria de la Clua.

0:03 3:43 12,840 **Reagrupament**

Passem per entremig de les edificacions i arribem en una bifurcació al costat de la casa rural can Sidro (702 m); a la dreta hi ha un pal indicador i un plafó explicatiu. La branca de l'esquerra va cap al barri on hi ha la casa rural can Blasi; nosaltres hem de seguir endavant, per la carretera, baixant lleugerament.

Anem baixant per la carretera, pel costat d'un gran camp, i anem trobant petits pals de senyalització.

0:13 3:56 13,670

Atenció. Després de passar pel costat d'un petit pal de senyalització que ens queda a l'esquerra, trobem un camí que surt cap a aquesta banda. Ací hem de deixar la carretera i anar per un senderol que baixa amb fort pendent cap a la dreta per dins del bosc. Més endavant el pendent se suavitza.

El sender fa un gir cap a l'esquerra i un cap a la dreta i travessa un tram obert.

0:03 3:59 13,835

Retornem a la carretera en mig d'un marcat revolt; a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització (642 m). Hem de seguir la carretera cap a la dreta (642 m); a la dreta deixem el camí d'accés a la casa rural el Casalet de la Clua. Més avall hi ha un altre pal petit.

0:04 4:03 14,085

Atenció. En trobar un camí que puja cap a l'esquerra hem de deixar la carretera i baixar per un senderol una mica embrossat cap a la dreta (630 m).

0:03

4:06

14,265

Passem pel costat d'un pal de senyalització i d'un pal petit i desemboquem a la carretera (597 m); l'hem de seguir cap a la dreta.

La carretera fa un marcat revolt cap a l'esquerra i una mica més endavant deixem un camí a la dreta.

Al fons, al llit de la vall, ja es veu la Noguera Ribagorçana; seguim baixant.

0:17

4:23

15,495

Arribem a la cruïlla amb la carretera que ve de Pont de Montanyana i va cap a Alsamora (530 m); en aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

Equip de preparació (24/04/2018): Ramon Castells, Josep Olivella, Agustí Poch, Isidre Poch

GEOPARC CONCA DE TREMP – MONTSEC

El 17 d'abril de 2018, es va fer públic que el projecte Geoparc Conca de Tremp-Montsec ja compta amb el certificat de Geoparc Mundial de la UNESCO.

El projecte Conca de Tremp-Montsec es converteix, d'aquesta manera, en el segon Geoparc del territori català, on actualment hi ha el de la Catalunya Central, i en el 12è en l'estat espanyol. Amb més de 2.000 km², el Geoparc Conca de Tremp-Montsec està integrat per 19 municipis; tots els 14 del Pallars Jussà, 3 de la Noguera -Àger, Camarasa i Vilanova de Meià-, Baix Pallars, del Pallars Sobirà i Coll de Nargó, a l'Alt Urgell.

Els Geoparcs de la UNESCO són territoris de gran rellevància geològica, reconeguda a nivell internacional, que compten també amb un important patrimoni natural, històric i cultural, i que són gestionats seguint un concepte integrador de protecció, educació i desenvolupament sostenible, involucrant les comunitat locals. Actualment hi ha 140 Geoparcs al món en 38 països diferents.

Parc Astronòmic Montsec

Inaugurat el 2008, comprèn l'Observatori Astronòmic del Montsec (OAdM), al municipi de Sant Esteve de la Sarga (Pallars Jussà), i el Centre d'Observació de l'Univers (COU), a Àger (la Noguera).

És gestionat pel Consorci del Montsec, ens participat pels consells comarcals de la Noguera i del Pallars Jussà, la Diputació de Lleida i diversos departaments de la Generalitat de Catalunya.

L'OAdM és situat a 1.520 m d'altitud, en un emplaçament excepcionalment favorable per a l'observació per les condicions meteorològiques i la baixa contaminació lumínica. Tercer observatori astronòmic professional de Catalunya, juntament amb l'Observatori Fabra (1904) i l'Observatori de l'Ebre (1905), disposa del telescopi Joan Oró, de 80 cm d'obertura i proveït d'instrumentació post-focus.

Té tres modalitats de funcionament: manual, remot (a través d'un navegador d'internet de banda ampla que el connecta amb l'Anella Científica) i mode robòtic, a partir d'una programació de les observacions que hom activa automàticament amb capacitat de procedir a interrupcions en cas de condicions meteorològiques adverses.

Dins del recinte, des del 2011 també funciona el telescopi conegut amb el nom de Fabra II, que depèn de l'Observatori Fabra.

El Centre d'Observació de l'Univers (COU) és format per tres espais. El primer és l'exposició permanent, que ocupa l'edifici central. El segon, el planetari digital Ull del Montsec, equipat amb un sistema de projecció en 3D en cúpula completa que permet la recreació tant del cel actual com del de qualsevol època, i la reproducció de pel·lícules. Alhora, és una plataforma per a l'observació del cel en directe.

El 2015 hi fou afegit l'Observatori-Aula, un espai d'observació dels estels, mitjançant la projecció d'imatges de l'Univers captades a través d'un telescopi de 50 cm de diàmetre, el primer d'aquestes característiques a Europa.

Finalment, el COU disposa del Parc dels Telescopis, instal·lació consistent en tres telescopis, dels quals destaca, per les seves prestacions, l'Assumpció Català (en funcionament des del 2016).

Sant Esteve de la Sarga

El terme de Sant Esteve de la Sarga, d'una extensió de 92,87 km², és situat als vessants septentrionals del Montsec d'Ares, a l'extrem SW de la Conca de Tremp.

El municipi és limítrof per ponent, pel curs de la Noguera Ribagorçana, amb la comarca de la Ribagorça, i al sud per la carena del Montsec d'Ares (1.678 m) amb el municipi d'Àger (Noguera). A llevant, per l'Obaga de Peguera, confronta amb el municipi de Guàrdia de Noguera i a tramuntana amb les terres de Fígols de la Conca (Tremp) pel Pas del Llop, el serrat Molar i la serra de la Vall. També a tramuntana limita amb el terme de Guàrdia de Noguera per la serra del Sastret, la Fita i els Purre-dons.

A més del cap del municipi, el poble de **Sant Esteve de la Sarga**, el terme comprèn els pobles d'Alsamora, Moror, l'Alzina, **Castellnou de Montsec**, Estorm i **la Torre d'Amargós**, la caseria de **la Clua de la Conca**, els llogarets de Beniure i de Mont-rebei i el santuari de Fabregada.

L'obertura al trànsit pel pas dels Terradets a la carretera C-13 entre Lleida i la Pobla de Segur, ha tret importància a les vies tradicionals que remuntaven la serra de Montsec. La comunicació bàsica s'estableix per un ramal de l'esmentada carretera que passa per Guàrdia de Noguera i ressegueix els nuclis més importants del municipi. Aquesta pista, en arribar al coll de Fabregada, es bifurca en una doble direcció, cap a Àger pel coll d'Ares i cap al Pont de Montanyana, amb un brancal cap a Alsamora.

El terme és accidentat, al sector meridional, per la serra del Montsec d'Ares. El Montsec és fendit a l'extrem SW del terme pel profund estret de Mont-rebei, per on s'escola la Noguera Ribagorçana. Massa angost, però, les comunicacions tradicionals no l'han pogut aprofitar mai, travessaven el Montsec remuntant els colls de Fabregada i d'Ares (1.497 m), en la línia de carena, sota el serrat del Boixeguer.

L'angost estret de Mont-rebei, aigua avall del llogaret homònim, s'obre entre el municipi de Sant Esteve i els d'Àger (Noguera) i Viacamp (Ribagorça). De gran espectacularitat, té 7 km de llargada i uns 500 m de profunditat, amb parets verticals. Intransitable fins el 1924, aleshores, per iniciativa de la Mancomunitat de Catalunya, s'obrí un camí de bast, que va desaparèixer sota les aigües del pantà de Canelles quan el nivell d'aquest és alt. Gestions iniciades per una comissió d'entitats excursionistes de Catalunya permeté la construcció d'un segon camí a més alçària que fou obert pel novembre del 1982.

El municipi és drenat a ponent per la Noguera Ribagorçana, a la qual aflueixen diversos barrancs: el Barranc Gros, que en part marca el límit septentrional, i al qual vessa per l'esquerra el barranc de la

Clua (que es forma sota el serrat de Castellnou); el barranc de Jullana; i el del Solà, al qual desguassen bona part dels barrancs que davallen dels vessants septentrionals del Montsec. Finalment, cal destacar el barranc de Matamala, que també forma part de la conca de la Noguera Ribagorçana.

Els barrancs que desguassen a la Noguera Pallaresa són generalment secs i de curs intermitent; el més important d'aquests és el barranc de Sant Esteve de la Sarga, també conegut aigua avall com a torrent del Bosc.

El **poble de Sant Esteve de la Sarga** és situat en un coster (875 m), als vessants septentrionals de la serra de Montsec, vigilant el camí del coll d'Ares. Un xic més avall hi ha l'església parroquial de Sant Esteve protomàrtir, d'origen romànic; a la part inferior dels murs de perímetre es destria un aparell clarament romànic, potser de la fi del segle XI, al damunt mateix del qual hi ha diverses filades de carreus més tardans i, a la part superior, un paredat modern.

A ponent de Sant Esteve, aigua amunt del barranc de Sant Esteve de la Sarga, hi ha el santuari de la Mare de Déu de Fabregada, que depèn de la parròquia de Sant Esteve. És un edifici romànic, del segle XII, d'una nau coberta amb volta de canó i absis semicircular; l'espadanya se situa sobre la paret de ponent. El lloc d'*ipsa Fabregada* és documentat el 1038, en els termes del castell de Mur, en el moment en què els comtes Ramon i Ermessenda de Pallars Jussà el donaren en alou a Bertran Ató.

La caseria de **la Clua de la Conca**, o simplement la Clua (699 m), és a l'esquerra del barranc de la Clua, afluent de la Noguera Ribagorçana, al NW del terme. L'església parroquial de Santa Maria depenia de la d'Alsamora; és romànica, d'una nau capçada per un absis semicircular; les parets, ornamentades amb arcuacions i bandes llombardes, són sobrealçades.

No gaire lluny del nucli de la Clua hi ha el poble de **la Torre d'Amargós**, encimbellat sobre el barranc de la Clua. Madoz esmenta una torre mig derruïda i també la propera font de la Boixera. L'església parroquial de la Immaculada Concepció, sufragània de Sant Esteve, és un edifici d'origen romànic, amb portal adovellat.

El poble de **Castellnou de Montsec** es troba vora el serrat de Castellnou (1.074 m), sota el qual neix el barranc de la Clua, al N del terme. El lloc donà nom a la baronia de Castellnou de Montsec. L'església parroquial és dedicada a Sant Esteve protomàrtir, annexa de la de Sant Esteve de la Sarga. Al cim de la població es dreça un bell casal d'aspecte senyorial.

BIBLIOGRAFIA

- ** Institut cartogràfic de Catalunya
<http://www.icc.cat/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Viquipèdia
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia>
- ** Parc Astronòmic del Montsec
<http://www.parcasronomic.cat/>
- ** Pallars Jussà
<http://www.pallarsjussa.net/ca>

Agustí Poch, maig de 2018

